

S a o p š t e n j e z a j a v n o s t

Beč, 6. april 2016. godine

Kvartalni izveštaj za region Centralne i istočne Evrope (CIE) za drugi kvartal 2016. godine Ekonomski rast se ove godine očekuje u svim zemljama Centralne i istočne Evrope

- **Zemlje CIE bi trebalo da ostvare iste rezultate kao 2015, kada je rast bruto društvenog proizvoda (BDP) bio najbrži još od početka globalne finansijske krize**
- **Rast se učvršćuje u Srbiji, Turskoj i Hrvatskoj, dok recesija u Rusiji i Ukrajini popušta**

Uprkos nedavnim turbulencijama na globalnim finansijskim tržištima, region Centralne i istočne Evropa (CIE) je snažno ušao u 2016. godinu, sa ekonomskim aktivnostima koje su počele da se ubrzavaju i otpornim finansijskim tržištima. Sa očekivanim stabilnim rastom u evrozoni, Evropskom centralnom bankom (ECB) koja ulazi u drugi krug primene monetarne politike Kvantitativnog popuštanja i Federalnim rezervama koje se zalažu za održavanje niskih kamatnih stopa, a sve sa ciljem stimulisanja ekonomskih aktivnosti, rast ove godine bi trebalo da obuhvati sve zemlje CIE i da nastavi u sličnom ritmu i u 2017. Prema najnovijem Kvartalnom izveštaju za CIE koji je objavilo UniCreditovo Odeljenje za ekonomska i istraživanja međunarodnih tržišta, rast će uglavnom biti podstaknut tekućim oporavkom domaće tražnje. Međutim, tempo rasta će se razlikovati od zemlje do zemlje, kao i sama održivost. U zemljama CIE-EU¹ realni BDP je rastao najbrže tokom prošle godine još od perioda globalne finansijske krize i izgledi su da će se ovaj rast ponoviti u 2016.

Finansijska tržišta su pretrpela velike turbulencije početkom godine, što je bilo podstaknuto zabrinutošću u vezi sa Kinom, globalnim perspektivama rasta i stanjem evropskog bankarskog sektora. Iako nije potkrepljeno opipljivim dokazima o mogućoj recesiji, globalna prodaja hartija od vrednosti je imala značajan uticaj na tržišta u razvoju. Iako su se tržišta smirila u poslednje vreme zbog dokaza o nastavku ekonomskog rasta u Evropi, SAD-u i Kini i nove runde politike Kvantitativnog popuštanja od strane ECB, globalni izgledi za tržišta u razvoju postali su još neizvesniji. U ovom kontekstu, zemlje CIE-EU su se izdvojile kao ostrva stabilnosti sa ograničenim padom i ubrzanim oporavkom. Rast se takođe stabilizovao u Srbiji, Turskoj i Hrvatskoj. U Srbiji i Hrvatskoj, nemogućnost

¹ Ova grupa obuhvata neke zemlje koje su se pridružile EU 2004. i 2007. godine, odnosno Bugarsku, Češku Republiku, Mađarsku, Poljsku, Rumuniju i Slovačku. Hrvatska nije uključena u ovu grupu.

promene različitih politika usled visokog fiskalnog deficita i duga uticali su na ublažavanje rasta. Rast u Turskoj je vođen fiskalnom i monetarnom ekspanzijom, dok su recesije u Rusiji i Ukrajini popustile.

"Za razliku od drugih zemalja u regionu, ekspanzija domaće tražnje u zemljama CIE-EU nije praćena nagomilavanjem makroekonomske neravnoteže. To je omogućilo lokalnim vlastima da nastave sa primenom politikama podrške rasta bez dovođenja finansijske stabilnosti u rizik. Snažna ekspanzija domaće tražnje pružila je značajan ciklični zamajac rastu prihoda, dok je skok transfera u okviru EU omogućio vladama da povećaju javne investicije bez ugrožavanja ciljanog deficita", izjavio je Ljubomir Mitov, glavni ekonomista UniCredita za region CIE, "Čvrste eksterne pozicije omogućile su zemljama CIE-EU da maksimalno iskoriste izuzetno niske globalne kamatne stope i veliku likvidnosti, zadržavajući monetarne položaje akomodativnim, uz rekordno niske kamatne stope i stabilne valute."

BDP promena u %	Prognoza za 2016	Prognoza za 2017
Članice EU		
Bugarska	3,4	3,6
Hrvatska	1,5	1,6
Poljska	3,7	3,8
Rumunija	4,3	3,8
Slovačka	3,2	3,2
Slovenija	1,9	2,4
Češka Republika	2,2	3,0
Mađarska	2,7	2,6
Zemlje kandidati za članstvo u EU i druge		
Bosna i Hercegovina	3,0	3,4
Rusija	-2,5	1,2
Srbija	2,2	1,8
Turska	3,3	3,4
Ukrajina	2,0	2,5

Izvor: UniCreditovo Odeljenje za ekonomska i istraživanja međunarodnih tržišta, Kvartalni izveštaj za CIE za drugi kvartal 2016.

Kratkoročna perspektiva ostaje povoljna, nedostatak politika koje podržavaju rast

Gledajući unapred, istraživači UniCredita ostaju optimistični kada su u pitanju izgledi za naredni period. Uprkos povećanoj nestabilnosti tržišta na početku godine, oni ostaju pri svojim prognozama rasta koje su iznad koncenzusa kada je u pitanju evrozona, 1,7 odsto u 2016. Očekuje se da se stopa rasta poboljša širom regiona CIE, s tim da će u 2016. verovatno biti nešto bolja nego u 2017. godini. Obim politika koje podržavaju rast će biti veći ove godine, s tim da će u velikom broju zemalja naredna godina zahtevati određena fiskalna prilagođavanja i monetarna zatezanja.

Ukupni rast bi trebalo da ostane najsnažniji i izbalansirani u zemljama CIE-EU, ali je verovatno da će tempo rasta biti ubrzan i u Hrvatskoj i Srbiji. Kasnije tokom godine, rast bi trebalo da se ubrza takođe i u Turskoj, nakon smirivanja političkih tenzija i nakon što se efekti povećanja minimalne zarade u iznosu od 30%, usvojeni početkom godine, infiltriraju kroz privredu. Kako Rusija, tako i Ukrajina, će izaći iz recesije, ali oporavak će ostati nejednak i spor, otežan odsustvom strukturnih reformi potrebnih za povećanje potencijalnog rasta. Dok će oporavak cena nafte podržati rublju i ruske obveznice, fiskalna politika će postati ključni izazov. Ukrajina će se u međuvremenu boriti sa dugom i održivošću, sve dok politički model dominacije oligarhije ne bude ukinut.

“Očekivani oporavak bankarskih kredita će takođe obezbediti značajan podsticaj za privatnu potrošnju, koja će imati koristi od poboljšanja tržišta rada i većeg rasta plata. Očekujemo da će kreditiranje banaka igrati veću ulogu u finansiranju privrede s obzirom na njihovu jaku poziciju kapitala, veliku likvidnosti, veoma niske kamatne stope i znakove da je smanjenje zaduženosti, koje je započeto sa globalnom finansijskom krizom, blizu kraja”, izjavio je Lubomir Mitov.

Inflacija u zemljama CIE-EU prelazi u održiv trend rasta

Obrazac rasta će verovatno biti sličan i sledeće godine, ali za nijansu niži s obzirom na to da će izvoz oslabiti sa manjom tražnjom u evrozoni i jačim evrom koji će ublažiti konkurentnost prema trećim zemljama. Važna razlika u 2017. godini će biti ograničeniji prostor za promenu politika, uzimajući u obzir da će veće globalne kamatne stope uticati na monetarno zatezanje među zemljama CIE-EU i velikog broja zemalja koje imaju potrebu za fiskalnim prilagođavanjem da bi se izbeglo kršenje jednog od kriterijuma konvergencije - limita od 3% deficita BDP-a.

Uprkos snažnoj domaćoj tražnji, pritisci cena će ostati ograničeni ove godine, najviše zahvaljujući nižim cenama nafte i hrane i uveznoj dezinflaciji iz evrozone. Tačka modulacije za potrošačke cene se očekuje da bude u drugom

kvartalu 2016, nakon čega će inflacija preći na održivi trend rasta. Ovo se neće samo odraziti na nedostatak povoljnih osnovnih efekata, već i na rast bazne inflacije budući da će rezultat prevazići potencijal u većini zemalja CIE-EU. Ipak istraživači UniCredita ne očekuju da se inflacija približi ciljevima centralne banke pre kraja sledeće godine, kada će povećanje stope da se vrati na dnevni red. U međuvremenu, centralne banke će verovatno ostati na čekanju. Dalje skromno popuštanje se predviđa samo u Poljskoj.

UniCredit Banka Srbija je članica UniCredit Grupe, jedne od vodećih evropskih finansijskih grupacija sa jakim prisustvom u 16 zemalja. Kroz mrežu od približno 7.000 ekspozitura i više od 125.000 zaposlenih, Grupa je prisutna na oko 50 tržišta (podaci od 31. decembra 2015). U regionu Centralne i Istočne Evrope, UniCredit upravlja najvećom međunarodnom bankarskom mrežom od preko 3.000 ekspozitura (uključujući Tursku). UniCredit Grupa posluje u Austriji, Azerbejdžanu, Bosni i Hercegovini, Bugarskoj, Hrvatskoj, Češkoj Republici, Nemačkoj, Mađarskoj, Italiji, Poljskoj, Rumuniji, Rusiji, Srbiji, Slovačkoj, Sloveniji i Turskoj.